

Sygn. II C 275/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lipca 2017 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie II Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Katarzyna Sałaj-Alechno
Protokolant:	Monika Szczegot

po rozpoznaniu w dniu 13 lipca 2017 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa Przedsiębiorstwa (...) spółka akcyjna z siedzibą w K.

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Komendanta (...) (...) Bazy Logistycznej w W.

o zapłatę

- zasądza od pozwanego Skarbu Państwa-Komendanta (...) (...) Bazy Logistycznej w W. na rzecz powoda Przedsiębiorstwa (...) spółka akcyjna z siedzibą w K. kwotę 320.000 zł (trzysta dwadzieścia tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 6.11.2015r. do dnia 31.12.2015r., a od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty z odsetkami w wysokości ustawowej za opóźnienie;
- w pozostałym zakresie powództwo oddala;
- zasądza od pozwanego Skarbu Państwa- Komendanta (...) (...) Bazy Logistycznej w W. na rzecz powoda Przedsiębiorstwa (...) spółka akcyjna z siedzibą w K. kwotę 30.417 zł (trzydzieści tysięcy czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt II C 275/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 15 lutego 2016 roku (koperta k.57), powód Przedsiębiorstwo (...) S.A. z siedzibą w K. wniósł o orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym, aby pozwany Skarb Państwa – Dowódca Jednostki Wojskowej nr (...) zapłacił powodowi kwotę 320.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 17 października 2015 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania.

W odpowiedzi na pozew z dnia 19 września 2016 roku (koperta k.114), pozwany – Skarb Państwa – Komendant (...) (...) Bazy Logistycznej (dawniej Dowódca Jednostki Wojskowej nr (...)) wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania.

Precyzując swoje stanowisko na rozprawie przeprowadzonej w dniu 19 maja 2017 roku (k.307), pełnomocnik powoda wniósł o zasądzenie kwoty 320.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17 października 2015 roku do

dnia 31 grudnia 2015 roku, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty. Pełnomocnik pozwanego wniósł o oddalenie powództwa w całości.

Do zamknięcia przewodu sądowego, stanowiska stron pozostały niezmienione.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany prowadził postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego na dostawę przedmiotów umundurowania i wyekwipowania (ubrania ochronne) z podziałem na cztery części (zadania), na podstawie ogłoszenia o zamówieniu numer (...) z dnia 15 lipca 2015 roku, opublikowanym w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, w trybie przetargu ograniczonego przyspieszonego.

Zamówienie miało zostać wykonane zgodnie z Wojskową Dokumentacją Techniczno-Technologiczną (...) (dalej: „WDTT”), a szczegółowa charakterystyka przedmiotu zamówienia miała zostać zawarta w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia. Pozwany wymagał również, aby zamówienie zostało wykonane od dnia zawarcia umowy w terminie wynikającym z oferty najkorzystniejszej, jednak nie później niż do 30 listopada 2015 roku.

Dowód: ogłoszenie o zamówieniu dostawy (...) (k.24-29).

Czas potrzebny na wykonanie zamówienia stanowił jedno z kryterium wyboru oferty najkorzystniejszej. Zamawiający (pozwany) wymagał w ogłoszeniu, przed podpisaniem umowy, od wykonawcy którego oferta zostanie wybrana jako najkorzystniejsza, aby ten dostarczył zamawiającemu aktualne zaświadczenie - z datą wystawienia późniejszą od zatwierdzenia (...) przez Komendanta Wojskowego Ośrodka Badawczo-Wdrożeniowego Służby Mundurowej w Ł. (dalej „WOBWSM”), potwierdzające, że oferowany przedmiot zamówienia odpowiada określonym przez zamawiającego specyfikacjom technicznym. Zaświadczenie to miało stanowić załącznik do umowy. W przypadku jego niedostarczenia, zgodnie ze specyfikacją, zamawiający miał uznać, iż wykonawca odstąpił od podpisania umowy.

dowód: ogłoszenie o zamówieniu (k.24).

Powód złożył ofertę w zakresie zadania nr 1 – ubranie ochronne (kurtka z ocieplaczem, spodnie) w ilości 13.000 kompletów, w terminie 75 dni od dnia zawarcia umowy (jednak nie później niż do 30 listopada 2015 roku), za cenę 17.093.310 zł brutto. Wadium w wysokości 320.000 zł zostało wniesione w formie gwarancji ubezpieczeniowej w dniu 28 sierpnia 2015 roku.

dowód: formularz oferty (k.30-32), gwarancja ubezpieczeniowa zapłaty wadium nr (...) (k.33-34).

W dniu 31 sierpnia 2015 roku, pozwany dokonał otwarcia ofert. Najkorzystniejszą ofertą zgłoszoną w przetargu okazała się oferta powoda, której cena jednakże przekraczała maksymalną kwotę jaką zamawiający przewidział do przeznaczenia na sfinansowanie zamówienia. Pozwany otrzymał informację o dofinansowaniu zamówienia publicznego do kwoty zaoferowanej przez powódkę.

dowód: protokół nr 6 z posiedzenia komisji – otwarcie ofert (k.101), pismo jednostki (k. 107).

Pismem z dnia 9 września 2015 roku, pozwany poinformował powódkę o wyborze jej oferty w zakresie zadania nr 1, jako oferty najkorzystniejszej.

dowód: informacja o wynikach postępowania w zakresie zadań nr 1 i 3 (k.36, k.102)

Pismem z dnia 28 września 2015 roku pozwany zaprosił powoda do zawarcia umowy w dniu 2 października 2015 roku.

dowód: pismo pozwanego. (k.37)

W piśmie z dnia 1 października 2015 roku, powód w odpowiedzi na zaproszenie do zawarcia umowy wskazał, iż nie jest w stanie podjąć się realizacji zamówienia z uwagi na zwłokę pozwanego w zaproszeniu do podpisania umowy, która

uniemożliwia realizację zadania w deklarowanym terminie. Jednocześnie powód zażądał zwrotu wadium złożonego w formie gwarancji ubezpieczeniowej.

dowód: pismo powoda (k.38-39).

W piśmie z dnia 5 października 2015 roku, pozwany poinformował uczestników postępowania przetargowego, iż powód odmówił podpisania umowy, w efekcie czego pozwany dokonał ponownego wyboru oferty nr 2 złożonej przez konsorcjum firm: (...) S.A., Grupa (...) spółka z o.o.” sp.k, (...) sp. z o.o.

dowód: informacja dodatkowa w zakresie zadania nr 1 (k.41).

Pismem z dnia 12 października 2015 roku, pozwany powiadomił powódkę o zatrzymaniu wadium w wysokości 320.000 zł, z powodu odmowy podpisania umowy w sprawie zamówienia publicznego na warunkach określonych w ofercie, na podstawie art. 46 ust. 5 pkt 1 i 3 ustawy prawo zamówień publicznych.

dowód: zawiadomienie o zatrzymaniu wadium (k.42).

Pismem z dnia 16 października 2015 roku powód wezwał pozwanego do zwrotu wadium.

dowód: przedsądowe wezwanie do zwrotu wadium (k. 44-51)

W dniu 23 października 2015 roku, pozwany w swoim piśmie poinformował, że unieważnia przedmiotowe postępowanie na dostawę przedmiotów umundurowania i wyekwipowania w zakresie zadania nr 1.

dowód: zawiadomienie o unieważnieniu postępowania (k.52).

Pismem z dnia 26 października 2015 roku, powód ponownie wezwał pozwanego do zwrotu wadium.

dowód: ponowne przedsądowe wezwanie do zwrotu wadium (k.53-55).

Pismem z dnia 10 listopada 2015 roku, pozwany wskazał, że z uwagi na odmowę podpisania umowy na warunkach określonych w ofercie zgodnie ze specyfikacją zamówienia, na podstawie art. 46 ust. 5 pkt 1 i 3 ustawy prawo zamówień publicznych, kwota wadium złożona przez powoda, przekazana została na dochody budżetowe Skarbu Państwa.

dowód: pismo pozwanego (k.56).

Powód w dniu 10 listopada 2015 r. przelał na rachunek gwaranta - (...) S.A w W. kwotę 320.000 zł w ramach regresu zgłoszonego przez gwaranta.

dowód: potwierdzenie przelewu (k. 349)

Powyższy stan faktyczny, co do zasady bezsporny, Sąd ustalił na podstawie wymienionych wyżej kopii dokumentów prywatnych i urzędowych oraz zeznań stron. Strony nie kwestionowały dokumentów co do ich autentyczności czy wiarygodności, a zdaniem Sądu nie budziły one wątpliwości.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W ocenie Sądu Okręgowego, powództwo w przeważającej części zasługuje na uwzględnienie.

Dokonując analizy niniejszej sprawy, tut. Sąd podzielił stanowisko Sądu Okręgowego w Krakowie wyrażonego w wyroku z dnia 20 stycznia 2017 roku (sygn. akt I C 1744/16), zgodnie z którym „przesłanki dotyczące prawa zatrzymania wadium należy interpretować ścieśniająco (...) Wynika to z faktu, że do zatrzymania wadium dochodzi w sytuacji gdy z jakichś przyczyn nie dojdzie do zawarcia umowy. Przystępujący musi wiedzieć jakie grożą mu sankcje jeżeli nie dojdzie do zawarcia umowy. Musi wiedzieć, kiedy może stracić wadium. To jest bowiem podstawą do

podejmowanych przez niego decyzji”. Przepisy o zwrocie wadium mają zastosowanie jako zasada ogólna zawsze wtedy, kiedy nie zaistnieje wskazana wprost w ustawie przesłanka do jego zatrzymania.

Wykluczenie z przetargu z przyczyn natury formalnej mieści się w uprawnieniach zamawiającego i wynikać może z różnych przyczyn, o tyle zwrot wadium jest jego obowiązkiem, więc zamawiający winien dokonać wnikliwej oceny, czy ziściła się przesłanka wyłączająca ten obowiązek. W tym aspekcie Sąd podzielił stanowisko Sądu Apelacyjnego w Białymstoku, wyrażone w wyroku z 18 czerwca 2014 roku (sygn. akt I ACa 275/14).

W niniejszej sprawie pozwany, jako przyczyny zatrzymania wadium wraz z odsetkami wskazał art. 46 ust. 5 pkt 1 oraz 3 ustawy prawo zamówień publicznych (Dz.U.2015.2164 t.j. z dnia 22 grudnia 2015 roku) (dalej „p.z.p.”).

Zgodnie z art. 46 ust. 5 pkt 1 p.z.p. zamawiający zatrzymuje wadium wraz z odsetkami, jeżeli wykonawca, którego oferta została wybrana odmówił podpisania umowy w sprawie zamówienia publicznego na warunkach określonych w ofercie. Odnosząc się do przesłanki zatrzymania wadium wraz z odsetkami należy stwierdzić, że zaproszenie powódki na podpisanie umowy w dniu 2 października 2015 roku, czyniąc niemożliwym dochowanie terminu 75 dni na wykonanie zamówienia, nie spełnia powyższej przesłanki.

Zaznaczyć należy, iż zgodnie z treścią ogłoszenia o zamówieniu i specyfikacji, termin wykonania zamówienia stanowił jeden z kluczowych (obok ceny) warunków wyboru oferty, decydujący o jej atrakcyjności z perspektywy zamawiającego. Warunkiem było, aby zamówienie zostało wykonane od dnia zawarcia umowy, w terminie wynikającym z oferty najkorzystniejszej, jednak nie później niż do 30 listopada 2015 roku. W ocenie Sądu terminy te należy rozpatrywać łącznie, nie zaś w oderwaniu jeden od drugiego, jak twierdzi pozwany.

Powód zobowiązany był do określenia terminu potrzebnego na wykonanie zamówienia w składanej przez siebie ofercie. Bezsprzecznie należy uznać, że zachowanie tego terminu wiązać musi zarówno wykonawcę w zakresie w jakim ogranicza to jego czas na dostarczenie zamówienia, z drugiej zaś zamawiającego w zakresie jakim termin ten określa faktyczny czas niezbędny dla wykonania przedmiotu zamówienia.

Jako istotne zmiany umowy w sprawie zamówienia publicznego należy traktować takie, o których wiedza o ich wprowadzeniu do umowy na etapie postępowania o udzielenie zamówienia, wpłynęłaby na krąg podmiotów ubiegających się o to zamówienie, czy też na wynik postępowania (por. wyrok NSA w Warszawie z dnia 13 marca 2014 roku, sygn. akt II GSK 12/13). Jako taką istotną zmianę traktować należy skrócenie terminu realizacji zamówienia. Nie można bowiem wykluczyć, że powód wiedząc o krótszym terminie na wykonanie zamówienia zdecydowałaby się uczestniczyć w postępowaniu.

Istotną w niniejszej sprawie pozostaje okoliczność, iż wartość wybranej przez pozwanego oferty złożonej przez powoda przekroczyła zakładany przez zamawiającego budżet. Efektem tego była konieczność zwrócenia się przez pozwanego do jednostki nadrzędnej celem uzyskania dodatkowego finansowania. Okoliczność ta niewątpliwie nie została spowodowana przez powoda, który złożył swoją ofertę mając uzasadnione, w ocenie Sądu, oczekiwanie, że zostanie mu zapewniona możliwość realizacji niniejszego zamówienia w zadeklarowanym przez niego terminie. Wymaga podkreślenia, iż zawarcie umowy na warunkach określonych w ofercie stało się niemożliwe w dniu, w którym nie mógłby zostać zachowany termin 75 dni.

Sąd Okręgowy nie podziela stanowiska pozwanego, zgodnie z którym powód będąc związany ofertą przez 90 dni oraz akceptując fakt, iż umowa miała zostać podpisana w terminie wskazanym przez zamawiającego (pozwanego), nie może powoływać się na brak wystarczającej ilości czasu na wykonanie zamówienia. W ocenie Sądu, to zamawiający (pozwany) jako podmiot organizujący postępowanie powinien przewidzieć jego wydłużenie z powodu braku środków finansowych. Ponadto pozwany wskazując kryterium minimalnego czasu potrzebnego na wykonanie zamówienia i czyniąc z tego decydujący czynnik o wyborze oferty najkorzystniejszej, zobowiązał się do respektowania go.

Zgodnie z art. 46 ust. 5 pkt 3 p.z.p. zamawiający zatrzymuje wadium wraz z odsetkami, jeżeli zawarcie umowy w sprawie zamówienia publicznego stało się niemożliwe z przyczyn leżących po stronie wykonawcy. Również z tej

przyczyny zatrzymanie wadium w rozpoznawanej sprawie nie powinno nastąpić. Zawarcie umowy (na warunkach z oferty) stało się w istocie niemożliwe, co wynika z faktu, iż termin przewidziany dla powoda na wykonanie zamówienia przekroczył maksymalny termin jego wykonania przewidziany w ofercie. Zawarcie przez powoda umowy niejako automatycznie implikowałoby jej niewykonanie lub nienależyte wykonanie, pociągając za sobą ujemne konsekwencje finansowe w postaci kar umownych. Zawarcie umowy w sprawie przedmiotowego zamówienia stało się niemożliwe z przyczyn leżących po stronie zamawiającego. Wprawdzie przepisy p.z.p wprost nie nakazują zwrotu wadium w przypadku jeżeli nie dojdzie do zawarcia umowy z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, ale art. 46 ust. 1 p.z.p należy interpretować w ten sposób, że zamawiający ma obowiązek jego zwrotu w każdej sytuacji w której brak podstaw do zatrzymania wadium.

Podkreślić należy, iż pozwany, jako podmiot dokonujący zamówienia (zwłaszcza w trybie przetargu w trybie ograniczonym, przyspieszonym) powinien zdawać sobie sprawę z przewidywanej wartości zamówienia. Tym bardziej, iż wielokrotnie organizował tego rodzaju przetargi. Powód składając ofertę zobowiązał się do wykonania przedmiotu zamówienia w przypadku wyboru jego jako oferty najkorzystniejszej i jednocześnie był związany swoją ofertą przez okres 90 dni. W ocenie Sądu, kluczowym pozostaje określenie granic oferty złożonej przez powoda, w której, zgodnie z jej literalnym brzmieniem, czas na realizację zamówienia wynosi 75 dni. Po stronie zamawiającego leży zbyt późne wyznaczenie terminu na podpisanie umowy, spowodowane koniecznością zagwarantowania środków finansowych na wskazane zamówienie.

Bezzasadny pozostaje zarzut pozwanego, iż rzeczywistą przyczyną odmowy podpisania umowy był brak zaświadczenia Komendanta WOBWSM potwierdzającego, że oferowany przedmiot zamówienia odpowiada określonym przez zamawiającego specyfikacjom technicznym. Zgodnie ze specyfikacją zamówienia, zamawiający wymaga takiego zaświadczenia przed podpisaniem umowy. Wykonawca nie jest zatem zobowiązany do przedstawienia takiego zaświadczenia na etapie postępowania przetargowego, a dopiero na etapie podpisywania umowy, do której niniejsze zaświadczenie stanowić ma załącznik.

Zdaniem Sądu, zawarcie umowy na warunkach określonych w ofercie stało się niemożliwe w dniu, w którym nie mógłby zostać zachowany termin 75 dni. Z całą stanowczością należy stwierdzić, że przedłużenie się postępowania przetargowego spowodowane było złym oszacowaniem przez pozwanego kwoty, którą będzie musiał przeznaczyć na jego sfinansowanie, a w konsekwencji koniecznością zagwarantowania dodatkowych środków.

Powinność określonego zachowania się po stronie zobowiązanego może wynikać nie tylko z umowy lecz także z przepisu ustawy. Na gruncie ustawy p.z.p takim przepisem jest art. 46 ust.1, który na zamawiającego nakłada obowiązek zwrotu wadium. Zawarte w ust. 4 tego artykułu uprawnienie zamawiającego jest wyjątkiem, co oznacza, że brak przesłanki stąd wynikającej aktualizuje ogólną regułę określoną w ustępie 1.

W ocenie Sądu Okręgowego, niezależną i samodzielną podstawą prawną roszczenia powoda o zwrot wadium stanowi art. 46 ust. 1 p.z.p. i nie zachodzą podstawy do zastosowania przepisów kodeksu cywilnego w tym aspekcie. Istotnie, zgodnie z art. 14 p.z.p. do czynności podejmowanych przez zamawiającego i wykonawców w postępowaniu o udzielenie zamówienia stosuje się przepisy kodeksu cywilnego, jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej. Oznacza to, że przepisy ustawy p.z.p. stanowią *lex specialis* w stosunku do ogólnych norm kodeksu cywilnego. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 22 kwietnia 2010 roku (sygn. akt V CSK 321/09) przez czynności te należy rozumieć wszelkie czynności faktyczne i prawne podejmowane przez zamawiającego i wykonawców w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, w tym dotyczące wniesienia oraz zwrotu wadium. Jednakże w sytuacji, gdy zwrot wadium został szczegółowo uregulowany w art. 46 ust. 1 p.z.p., wyłączona jest możliwość zastosowania przepisów ogólnych kodeksu cywilnego.

Zgodnie z art. 46 ust 1 ustawy p.z.p zamawiający zwraca wadium wszystkim wykonawcom niezwłocznie po wyborze oferty najkorzystniejszej lub unieważnieniu postępowania, z wyjątkiem wykonawcy, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza, z zastrzeżeniem ust. 4a.

Zatrzymanie wadium w niniejszej sprawie nie było zatem uzasadnione. Możliwość zastosowania wskazanej sankcji powstaje bowiem w razie zaistnienia sytuacji z art. 46 ust. 4a p.z.p. Zgodnie z literalnym brzmieniem tego przepisu, zamawiający zatrzymuje wadium jeżeli wykonawca w odpowiedzi na wezwanie zamawiającego nie złoży dokumentów wymienionych w art. 25 p.z.p. (tj. potwierdzających spełnienie warunków udziału w postępowaniu przetargowym).

W sprawie niniejszej, taka sytuacja nie miała miejsca, bowiem to z przyczyn leżących po stronie pozwanej, umowa nie mogła zostać zawarta w sposób umożliwiający prawidłowe i terminowe wykonanie zamówienia, o czym była mowa we wcześniejszych wywodach. Zaznaczyć należy, iż ostatecznie postępowanie na dostawę przedmiotów umundurowania i wyekwipowania o nr (...) w zakresie zadania nr 1 zostało unieważnione, tworząc tym samym samoistną podstawę dla obowiązku zwrotu wadium. Biorąc pod rozwagę powyższe okoliczności, Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 320.000 zł w punkcie I. wyroku na podstawie art. 46 ust. 1 p.z.p.

Nawet jeśli uznać za niewystarczającą przyjętą przez Sąd Okręgowy podstawę prawną dla uznania roszczenia powoda, to posiłkować można się w tym względzie dyspozycją art. 471 k.c., a tym samym możliwością konstruowania w sprawie przesłanek odpowiedzialności kontaktowej pozwanego. Prawa i obowiązki uczestników postępowania o udzielenie zamówienia publicznego mogą być traktowane bowiem jako swoista umowa (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2011 roku, sygn. akt I CSK 448/10, post. Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2007r. , II CZP 37/07 , LEX 4889947). Z chwilą złożenia oferty między zamawiającym a wykonawcą dochodzi do nawiązania stosunku o charakterze zobowiązaniowym, którego treść wypełniają przepisy p.z.p., nakładające na uczestników postępowania o udzielenie zamówienia publicznego wzajemne prawa i obowiązki. Jednym z takich obowiązków, spoczywającym na zamawiającym, jest zwrot wadium w sytuacji, gdy wykonawca wykaże, że zatrzymanie wadium, było bezzasadne. W razie niewywiązania się z tego obowiązku, wykonawcy przysługuje roszczenie odszkodowawcze na podstawie art. 471 k.c. Uznając, że w następstwie zatrzymania wadium powód poniósł szkodę, wyrażającą się powstaniem długu wobec gwaranta, Sąd Okręgowy upatruje podstawę prawną dochodzonego roszczenia także w art. 471 k.c. w zw. z art. 46 ust. 4a in fine p.z.p. Sąd Najwyższy wprost w uzasadnieniu wyroku z dnia 24 marca 2011 roku wskazał, że nie można wykluczyć konstruowania roszczeń na podstawie art. 471 k.c. w zw. z art. 14 p.z.p. skoro określone prawa i obowiązki uczestników postępowania w sprawie zamówień publicznych traktowane być mogą jako swoista umowa. Przyjąć zatem należy, że istnienie tzw. umowy przetargowej ma i ten skutek , że wyznacza także reżim prawny dla oceny roszczeń stron wynikłych na jej tle. Z tego też względu przy ocenie roszczeń o zwrot wadium nie ma potrzeby odwoływania się do instytucji bezpodstawnego wzbogacenia, stosowanej tam , gdzie u podstaw uzyskania korzyści nie leży czynność prawna , ani przepis ustawy.

Roszczenie o zwrot wadium jest roszczeniem bezterminowym. Zgodnie z art. 455 k.c. jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Dla powstania skutków prawnych z art. 455 k.c. nie jest koniecznym, aby wierzyciel obok wezwania do zapłaty dokładnie oznaczył termin, w którym owa zapłata ma nastąpić. Termin ten wynika bowiem wprost z art. 455 k.c., czyli niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania (K. Korzan, Głosa do uchwały SN z dnia 19 maja 1992 r., III CZP 56/92, OSP 1994, z. 3, poz. 48).

Za niezwłoczny termin spełnienia świadczenia jeżeli z okoliczności sprawy nie wynika nic innego, należy uznać, że spełnienie go w terminie 14 dni od wezwania. W tym aspekcie Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z dnia 28 maja 1991 roku w sprawie o sygn. akt II CR 623/90. Wezwanie dłużnika przez wierzyciela do wykonania zobowiązania przekształca dotychczasowe zobowiązanie bezterminowe w zobowiązanie terminowe (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 25 kwietnia 2013 roku, sygn. akt I ACa 283/13).

Pismem z dnia 16 października 2015 roku, powód wezwał pozwanego do zwrotu wadium bez określenia terminu. Pismo doręczono pozwanemu w dniu 22 października 2015 roku (kopia potwierdzenia nadania przesyłki k.51). Termin zapłaty upływał zatem w dniu 5 listopada 2015 roku. Odsetki ustawowe należą się zatem od dnia 6 listopada 2015 roku. Od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty, zasądzone odsetki w wysokości ustawowej za opóźnienie (punkt I.

wyroku). W konsekwencji Sąd Okręgowy oddalił powództwo w części dotyczącej zasądzenia odsetek ustawowych od dnia 17 października 2015 roku w punkcie II. wyroku.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c., zasądzając od przegrywającego pozwanego na rzecz wygrywającego powoda wynagrodzenie radcy prawnego ustalone na poziomie stawki minimalnej (punkt III. wyroku). W skład zasądzonych kosztów wchodzi: opłata od pozwu (16.000 zł), opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 zł), wynagrodzenie radcy prawnego (14.400 zł; § 2 pkt 7 **rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych**; stawka obowiązująca do dnia 27 października 2016 roku).